

נייר עמדה

מוגש ע"י התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

בתגובה לפרסום תזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים

וייצור דבש, התשע"ד-2013

משק הדבש בישראל מוסדר כיום באמצעות צווים ותקנות המיושמים על ידי המועצה לייצור ושיווק דבש (להלן: "מועצת הדבש" או "המועצה"). ההסדר החוקי הנוכחי טומן בחובו ניגוד עניינים אינהרנטי ופגמים מהותיים נוספים היורדים לשורשו של ההסדר. בין היתר, הצווים והתקנות המסדירים את משק הדבש מעגנים חלוקת משאבי ציבור על ידי חברה פרטית (הלא היא מועצת הדבש), קובעים הסדרים המהווים פגיעה בזכויות קניין, חופש העיסוק וחופש ההתקשרות, ואף מבוססים על פגמים מנהליים המציבים את תוקפן של התקנות בסימן שאלה.

לאור הקשיים האמורים ראוי כי הסדר זה ישונה – ויפה שעה אחת קודם.

על כן, ברצוננו לברך את משרד החקלאות ולחזק את ידם של העוסקים במלאכה על שינוי התפיסה המשמעותי שמביאה עמה הצעת החוק, לפיו מוקד הכוח עובר, לאחר למעלה מ-40 שנה, מידיהם של גורם פרטי בעל אינטרס בענף – לידיהם של גורמים ממשלתיים.

אף על פי כן, ההצעה עודנה סובלת מקשיים לא מבוטלים עליהם נבקש לעמוד בנייר עמדה זה.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

ככלל, המלצותינו שיפורטו להלן הינן:

- מסגרת האסדרה צריכה להיות תחת ידו של גוף ממשלתי, כאמור בהצעת החוק.
- יש לבסס תשתית חקלאית מקצועית – אקדמית להנחות המוצא שעל בסיסן נבנו הוראות החוק, ולשנות את הוראות החוק בהתאם לממצאי בדיקה זו.
- יש לפעול לכינונו של מנגנון מכרזי לקבלת היתרים להצבת כוורות מאוכלסות.
- יש להגדיל את אחוז הגורמים המנהליים היושבים בוועדות ההיתרים והערר להצבת כוורות מאוכלסות.
- יש למנוע ישיבתם של גורמים בעלי ניגוד עניינים בוועדות לעיל (כגון נציג ארגון המייצג את רוב הדבוראים בישראל).
- חלוקת ההיתרים צריכה להיערך לאור הרציונאל של הצעת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012 (להלן: "הצעת חוק הריכוזיות").
- יש לקבוע בחקיקה ראשית את העקרונות המנחים ואמות המידה להסדר, ואף את אלו הנוגעים באופן פרטני לשילובם של דבוראים חדשים בענף,¹ וכן לקבוע מכסות שנתיות להיתרים המיועדים להקצאה לדבוראים חדשים.
- יש לפעול להורדת שיעור המכס על ייבוא דבש לישראל, ולכל הפחות להעביר את מכסות הייבוא לידיהם של גורמים שאינם ריכוזיים במשק הדבש.

¹ בניגוד לאמור בסעיף 20(5) לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

העברת סמכויות אסדרת ענף הדבש

העברת סמכויות האסדרה מידי של גוף פרטי בעל ניגוד עניינים מובנה, אל משרד החקלאות, מהווה צעד הכרחי אשר מתיישב עם עקרונות המנהל הציבורי התקין. הסדרת הענף משפיעה על קטן כגדול - החל מהדבוראי הבודד, דרך המשווק ועד לצרכן - בהיבטי חופש העיסוק וההתקשרות כמו גם בהקשר לעליית מחירים ויוקר המחייה. לאור זאת ישנה חשיבות ציבורית עליונה להעברת סמכויות האסדרה לידי של משרד החקלאות.

היקף הסמכויות המוענק כיום למועצת הדבש הוא עצום ומקנה לגוף פרטי זה שיקול דעת רחב באשר לתחומי העיסוק הקשורים בגידול ורעיית דבורים, ייצור דבש ושיווקו. הענקת חופש פעולה כגון זה לגוף פרטי, טומנת בחובה פוטנציאל ניגוד עניינים מובנה ופותחת פתח לכניסתם של שיקולים זרים לקבלת ההחלטות, תוך אפשרות מסוכנת להשפיע על זכויות יסוד של העוסקים בתחום. אם כן, העברת הסמכויות למשרד החקלאות היא ראויה ומתבקשת, בפרט לאור הנחת המוצא כי אל לה לרשות להתפרק מסמכויותיה אשר עליהן היא מופקדת במצוות המחוקק.

אנו ערים לכך שכבר בעקבות פרסום התזכיר הנוכחי, השונה בתכלית מקדם התזכיר שפורסם באפריל השנה, מופעלים ועוד יופעלו לחצים גדולים במטרה לשמר את ההסדר הקיים. סביר להניח שעוד יושקעו מאמצים רבים כדי לצייר תמונה לפיה הרפורמה המוצעת תמיט אסון על ענף הדבש ועל החקלאות בכלל. ברור הוא כי לא בנקל יוותרו גורמים שונים על כוחם, לאחר שנים רבות כל כך של שליטה בבסיס הכוח הענפי. אף על פי כן, חשוב לשמר את הצעד האמיץ והמבורך שננקט בהצעת החוק, ולא להיכנע ללחצים. אנו כתנועה נפעל במטרה לצמצם את השפעתם של גורמים אינטרסנטיים.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים : ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל : 02-5000073 פקס : 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل : ص.ب. 4207، القدس 91043 • هاتف : 02-5000073 • فاكس : 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

היעדר תשתית מקצועית להנחות המוצא על בסיסן נשען החוק

למיטב ידיעתנו לא נעשה מחקר מקצועי, יסודי ומקיף הבוחן את כלל ההנחות המקצועיות עליהן מבוססת האסדרה, וכן את השאלה האם מודל האסדרה המוצע הינו הכרחי בהשוואה לאפשרויות אסדרה אחרות. מבלי לפסוק בעניינן של הנחות אלו, ראוי כי קודם לקביעת ההסדרים תבוססנה ההנחות באמצעות חוות דעת מקצועיות, מעמיקות ומקיפות של גורמים בלתי תלויים.

בתוך כלל ההסדרים, הנוכחיים והמוצעים, גלומות הנחות מוצא מקצועיות שביסוסן המדעי אינו ברור די הצורך, ויותר מכך – אין תמימות דעים לגביהן. עובדה המתיישבת עם החשש בדבר אמיתות ההנחות הינה כי מדינת ישראל חריגה, ביחס למספר לא מבוטל של מדינות המערב, באשר למודל האסדרה המגביל בו היא בוחרת כדי לפקח על הנעשה בענף הדבש.²

בבסיס חלק מהוראות החוק קיים לכאורה חשש מפני ההשלכות החקלאיות של הצבת כוורות רבות מדי ביחידת שטח אחת ודאגה להמשך קיומה של האבקה רציפה לגידולים חקלאיים במקרה של חוסר כדאיות כלכלית לעסוק בגידול דבורים.³ מהנחות אלו נגזרת התפיסה הבסיסית באשר לצורך בבקרה ופיקוח של רעיית דבורים, אולם לא ברור אם הנחות מוצא אלו הן מדויקות, והאם הן נתמכות בבסיס מקצועי, שכן מספר הכוורות המקסימאלי המומלץ ליחידת שטח אינו ידוע, ונתונים מקצועיים נוספים, כגון מרחק מומלץ בין מכוורות, אינם מפורסמים.⁴

כמו כן מוכרות טענות, הרווחות בקרב מתנגדים להצעה, לפיהן פתיחת השוק לתחרות תוביל לחוסר כדאיות כלכלית בגידול דבורים. דבר זה עלול, לשיטתם, להוביל להיעלמות דבורת הדבש – שלא יכולה להתקיים היום לבדה בטבע, היעלמותם של גידולים חקלאיים כתוצאה מכך, ומכאן לפגיעה באלפים המתפרנסים ממעגל ייצור זה.⁵ גם כאן ההנחה הבסיסית לפיה תחרות חופשית תוביל לחוסר כדאיות כלכלית בענף, ככל הידוע לנו, אינה מבוססת.

מתוך הנחות מוצא אלו נגזרות רבות מהוראות החוק, ולמעשה התפיסה הכללית שבבסיסו, הרואה באסדרת רעיית דבורים וייצור דבש צורך הכרחי, ועל כן יש לבססן באמצעות חוות דעת

² אריאל ארליך ואחי הסדרת משק הדבש בישראל (פורום קהלת, 2013).

³ רעיית דבורים מבוצעת לרוב לטובת ייצור דבש והאבקה של גידולים חקלאיים. החשש המדובר נוגע לכך כי הצבתן של יותר מדי כוורות מאוכלסות דבורים, בשטח אחד, עלולה להוביל לירידה בתפוקת הדבש של כל כוורת, ויש הטוענים אף כי עלולה להיות ירידה בתפוקה הכוללת של כלל הכוורות.

⁴ מבוא לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.

⁵ מתוך תגובת המועצה לייצור ולשיווק דבש בישראל לבית המשפט העליון בבג"ץ 9022/11 מיום 26.12.2011 בעקבות בקשה למתן צו ביניים.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

שיינתנו על ידי גורמים מקצועיים בלתי תלויים. בין ההוראות הנשענות על הנחות מוצא אלו נמצאת החובה לקבל היתר להצבת כוורות מאוכלסות (להבדיל ממשטר של שוק חופשי), החובה לקבל היתר לצורך מתן שירותי האבקה (אף כי לשר יש אפשרות לפטור חובה זו), ואף יריעת השיקולים שעל ועדת ההיתרים לשקול בהחלטה על מתן היתר. **למיטב ידיעתנו אין בנמצא מסמך מעמיק ומקיף, מגורם מקצועי בלתי תלוי, אשר מהווה תשתית מקצועית להנחות עליהן מבוססות הוראות החוק.**

מעבר לכך, גם אם ניווכח כי הנחות המוצא מבוססות באופן מקצועי על ידי גורם נטול אינטרסים, הרי אין בהן בהכרח כדי להצדיק את המבנה הקרטלי הנוכחי של משק הדבש הישראלי ואת מניעת אפשרות כניסתם של שחקנים חדשים לענף.

אכן, קיימת אפשרות לפיה מחקר מעמיק ומקצועי יצביע על אסדרה של נקודות רעייה כצורך הכרחי ומחייב, לאור המאפיינים הייחודיים של משק הדבש בישראל. באם יומצא בסיס מקצועי לכך, יש לדאוג לפירוט מדויק של היקף האסדרה בחקיקה ראשית, כדי לוודא כי האסדרה שתופעל תהא מידתית בהתאם לממצאים, ולא תפגע שלא לצורך בחופש העיסוק בתחום. זאת במיוחד באשר למקרקעין פרטיים או מקרקעין ציבוריים המוחזקים על ידי מגדלים (יפורט להלן).

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים : ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל : 02-5000073 פקס : 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل : ص.ب. 4207، القدس 91043 • هاتف : 02-5000073 فاكس : 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

משטר ועדת ההיתרים / ועדת המכרזים

יש לשקול כינונו של מנגנון מכרזי אשר יעניק היתרים, כתחליף למנגנון ועדת ההיתרים. מעבר לכך, יש למנוע ישיבתם של גורמים בעלי ניגוד עניינים בוועדות המעניקות היתרים להצבת כוורת מאוכלסות, ולדאוג להעלות את אחוז הגורמים המנהליים היושבים בהן, וזאת כדי לצמצם את אפשרות כניסתם של שיקולים זרים למתחם החלטות. כמו כן, לעמדתנו על נציג רשות ההגבלים העסקיים להיות חבר בוועדות אלה.

במבוא להצעת החוק צוין כי ישנו צורך להקצות את היתרי הרעייה לפי כללים ברורים, שוויוניים ושקופים. עם זאת, המסלול הנבחר בהצעת החוק, לפיו יוקצו היתרים ע"פ החלטתה של ועדת היתרים, מעלה תהיות; ראשית, אין אנו בטוחים כי זהו הכלי המתאים ביותר להקצאת משאב מוגבל כנקודות רעייה לדבורים, ככל שמחקר מקצועי ומעמיק יקבע כי הוא אכן כזה.

כידוע, המכרז הציבורי מאפשר למשתתפים פוטנציאליים מהציבור להתחרות באופן שוויוני על קבלת זכויות שונות. בבסיסו של רעיון המכרז עומד האינטרס הציבורי, שכן המכרז מבטיח לקדם ממשל תקין ונותן הזדמנות שווה ויחס זהה והוגן למתחרים, ואף מקדם היעדר משוא פנים ושמירה על טוהר המידות.⁶ כינונו של מנגנון מכרזי להקצאת היתרי רעיית דבורים יבטיח חלוקה שוויונית, יתן הזדמנות הוגנת לשחקנים חדשים להיכנס לענף ויצמצם את החשש מחדירתם של שיקולים זרים לקבלת החלטות.

שנית, ככל שמופקדת ועדה על החלטות מסוג זה, יש לוודא כי הרכבה יהיה חף מניגודי עניינים ומבוסס על הבנה מקצועית של העשייה בתחום. על כן, בניגוד להרכב המוצע בהצעת החוק לוועדת ההיתרים וועדת הערר, מוצע בזאת כי לא יישב נציג ארגון המייצג את רוב הדבוראים בישראל, כי אם מומחה מקצועי החף מקשרים מסחריים עם העוסקים בתחום. מומלץ אף להגדיל את הרכבה של הוועדה ולכלול בה אנשי מקצוע משרד החקלאות, כך שהנציגים שאינם נציגי ציבור יהיו אחוז קטן יותר מחבריה.

כמו כן, ובהתאם למגמה חוקית הולכת וגדלה, אנו רואים חשיבות רבה לישיבתו של נציג רשות ההגבלים העסקיים בוועדות אלו. זה עתה עברה בקריאה ראשונה הצעת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012 (להלן: "הצעת חוק הריכוזיות"), לפיה בהקצאת זכות יח המאסדר בחשבון, בנוסף לשיקולים אחרים, שיקולים של קידום התחרות הענפית.⁷ ראוי כי

⁶ שושנה גביש סוגיות בדיני מכרזים ציבוריים 1-5 (1997).
⁷ סעיף 11(א) להצעת חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

משרד החקלאות יתאים עצמו כבר כעת להתפתחויות ויאותרת לציבור על הפנמה של רציונאליים אלו בפעילות משרדו.

שיקולים למתן היתר להצבת כוורות מאוכלסות

בהתאם להצעת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, ולאור המודעות העולה לחשיבותם של אלה, יש לתת את הדעת לשיקולי תחרות וצמצום הריכוזיות במסגרת השיקולים למתן היתר להצבת כוורות מאוכלסות, אותם שוקלת ועדת ההיתרים.

השיקולים הראשונים המופיעים בהצעת החוק כוללים התחשבות בהיתרים קודמים ובמספר הכוורות המאוכלסות המוצבות באזור המבוקש.⁸ שיקולים אלה פוגעים באופן אינהרנטי בקידום התחרות הענפית ומשמרים את המצב הקיים. בהתאם לאמור בהצעת חוק הריכוזיות,⁹ יש לקחת בחשבון שיקולים של קידום התחרות הענפית במסגרת השיקולים למתן היתרים, וברוח זו מומלץ אף לשקול הכללתו של ההיתר להצבת כוורות ברשימת הזכויות החייבות בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים.¹⁰

קביעת עקרונות מנחים ואמות מידה

כידוע, לאור עקרון הפרדת הרשויות ראוי כי הרשות המחוקקת היא שתקבע עקרונות מנחים ואמות מידה לפעולת הרשות המבצעת.¹¹ אף על פי כן, הצעת החוק אינה קובעת עקרונות כלליים ואמות המידה באשר לפתיחת השוק לכניסתם של דבוראים חדשים, אלא מתירה מלאכה זו לקביעת התקנות.¹² דברים אלו נכונים אף לגבי הסדר הצבת כוורות במקרקעין שאינם מקרקעי ציבור¹³ והוראות כלליות לעניין שיווק דבש, אשר אינם מפורטים בהצעת החוק.¹⁴

הרפורמה המוצעת בהצעת החוק טומנת בחובה פוטנציאל חיובי לקידום התחרות החופשית ולהקצאה שוויונית של משאבים, אשר תפתח הזדמנות ראשונה מזה שנים לכניסתם של עוסקים חדשים לענף הדבש. בשורה חיובית זו חייבת שתלווה בעקרונות מנחים שיובילו את הגורמים

⁸ סעיף 6 לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.
⁹ סעיפים 2, 10-12 להצעת חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012.
¹⁰ סעיפים 11 ו-13 להצעת חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012.
¹¹ בג"ץ 244/00 עמותת שיח חדש נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נו(6) 25 (2002). בג"ץ 11163/03 ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, (אתר הרשות השופטת, 2004).
¹² סעיף 2(2) לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.
¹³ סעיף 11 המפנה לסעיף 20(ב)5 לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.
¹⁴ סעיף 7(2) לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

המוסמכים בצעדיהם הראשוניים בעשייתם. היעדרן של אמות מידה לפעולה עשויה להוביל למימוש חסר או מוטעה של ההסדרים המוצעים.

מבלי לקבוע מסמרות בדבר, נראה כי למגדל המחזיק בקרקע חקלאית יש זכות לשימוש במשאב הצוף שגידוליו מניבים, הואיל ובשונה מתנובה אחרת של הקרקע, כגון נפט, גז, מחצבים ועתיקות, השקעתו של המגדל ובחירתו בסוג הגידולים הספציפי, היא היא ההופכת את הקרקע לכזו בה ניתן להשתמש לרעיית דבורים וייצור דבש.¹⁵

לאור האמור לעיל, יש לערוך הבחנה בין מקרקעין ציבוריים המוחזקים בידי מגדלים (אשר כאמור באופן טבעי אוחזים בזכות להציב כוורות ולהנות מהצוף שגידוליהם מניבים), אשר חופש ההתקשרות שלהם וזכויות הקניין שלהם נפגעים בעקבות ההסדר הנוכחי, לבין מקרקעין ציבוריים אשר אינם מוחזקים על ידי מגדלים, לגביהם קיים צורך מיידי לכונן אמות מידה לחלוקתם, שכן האפשרות לרעות בהם דבורים מהווה משאב ציבורי מוגבל אשר חלוקתו חייבת להיות כפופה לאמות מידה שנקבעו בחקיקה ראשית.

ככל שאין מניעה מקצועית מובהקת לכך, יש להקצות את ההיתרים בהתחשב בבעלות על הקרקע הספציפית, תוך תפיסתה של קרקע ציבורית חכורה ככזו בה למגדל יש זכויות טבעיות בצוף שגידוליו מניבים. באם תהא מניעה לכך, יש להבהיר ולנמק את הסיבה לפגיעה בזכותו הטבעית של המגדל המחזיק בקרקע החכורה לדורות.

כאמור לעיל, מומלץ כי השיקולים שיקבעו בחוק יתייחסו, בין היתר, אל החובה להתחשב בשיקולי תחרות וצמצום ריכוזיות, החובה להקצאה שוויונית של היתרי רעיית דבורים – ואף **ראוי כי יקבעו בחוק מכסות שנתיות שיוקצו לדבוראים חדשים.**

כמו כן, בימים אלו הפטור החקלאי המעוגן בחוק ההגבלים העסקיים עומד להצטמצם בצורה משמעותית, במטרה לתקן הסדר חשוב שממדיו התרחבו יתר על המידה ויצרו עיוות היסטורי המשפיע על כולנו.¹⁶ צמצומו של הפטור מובא לפתחה של ועדת הכלכלה של הכנסת לאור היותו בלתי מידתי, פוגע שלא לצורך בתחרות, בצרכנים ואף בציבור המגדלים.¹⁷ הדיון בעניין זה מהווה

¹⁵ סעיף 11 ו-20(ב) (5) לתזכיר חוק להסדרת רעיית דבורים וייצור דבש, התשע"ד-2013.

¹⁶ ררד דשא "הפטור החקלאי בחוק ההגבלים העסקיים: מחקר השוואתי והרהורים על היקף תחולת הפטור" הפרקליט נא 349 (התשע"א).

¹⁷ פרק ט, סעיפים 77-79 (הגבלים עסקיים) מתוך הצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

חיזוק משמעותי נוסף בדבר הצורך לקדם את התחרות בענף הדבש, לבססו כשוק פתוח, שוויוני יותר וריכוזי פחות.

ריסון שיעורי המכס על ייבוא דבש

במקביל לתיקונים המוצעים בשורות אלה, ראוי להתייחס לשניים; האחד הוא הדאגה לכך שהמכסות הפטורות ממכס לא תחולקנה לגורמים הדומיננטיים בענף, כפי שקורה היום. השני, הוא כי יש לעדכן ולהגביל את שיעור המכס על ייבוא דבש לישראל.¹⁸ ענף הדבש הוא היחיד ש"זכה" לאזכורה המפורש של הועדה לשינוי כלכלי וחברתי, כענף בו שיעור המכס הקיים מהווה חסם סחר:

"מוצע לקבוע כי בכל מקום בו קיימת מכסת יבוא (ובייחוד במוצרי מזון וחקלאות) יישקלו מפורשות שיקולי תחרות בהקצאתה ולא יינתן רישיון יבוא או שלא תוקצה מכסה נוספת ליצרנים, יבואנים או משווקים המחזיקים 30% או יותר מהייצור, היבוא או השיווק המקומי של המוצרים הנדונים. זאת, בין היתר לאור נתונים שהציגה רשות המיסים לפיהם, בחינת היבוא בענף הדבש, בו שיעור המכס הקיים מהווה חסם סחר (כ- 78% שיעור מכס אפקטיבי), מראה כי רוב היבוא מתבצע במסגרת מכסות פטורות ממכס, באמצעות יבואן אחד אשר הינו גם היצרן הדומיננטי בשוק המקומי".¹⁹

שורות אלה מדברות בעד עצמן ואנו סבורים כי נכון יהיה להתחשב בדברים האמורים במסגרת הצעת החוק.

¹⁸ חלק ראשון, פרק 4 לצו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין, התשס"ז-2007, סעיף 2(1) להודעת תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין (תיאום סכומים), התשע"א-2011.
¹⁹ דוח הועדה לשינוי כלכלי חברתי, יוקר המחיה - חסמים בתחום ייבוא מוצרים לישראל 3.1.2. מכסים ומסי קנייה (2011).